

Alte Drucke

APOLOGIA || FRANCISCI || MONTANI PRO SOCIETATE || IESV IN GALLIA. || CONTRA ANTONII ARNALDI || Aduocati Parisiensis Philippicam. || Ex Gallico in ...

Richeome, Louis

Cracoviae, 1597

Caput XLIV.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-154864

hac de re expostularent, respondit; *Si lubet vobis eleemosynas Responsum pre erogare, facite id arbitrato vestro, nihil moror; rogo tamen, ut per dictæ Domine, vos quoq; mihi licuerit munificam esse in eos, quos maximè dignos mea munificentia arbitrabor. Duodecimus iam agitur annus, cum hanc mihi mentem Deus misit, & si locum tutiorem nouissem, ei utiq; pecunias meas credidissem.*

*Quid Iesuitis
Tolosanis eue-
nerit.*

Circa eundem annum Iesuitæ Tolosani adiuti stipe cuiusdam ex suis sociis villam emerunt, cui *Campania* nomen, non procul ab vrbe, eo potissimum fine, ut quinquaginta vel sexaginta studijs addicti, laboribusq; urbanis confecti haberent, quo se interdum valetudinis tuendæ, & virium reparandarum gratia reciperent. An non derepente omnes campanæ *Campaniam* hanc resonabant? An non ista *Campania* per aspera & plana viarum, & per totam Aquitaniam cōfestim peruasit; ut olim Ægyptiorum horti pensiles & portatiles immensos marium tractus? An non communi hominum sermone ferebatur, Iesuitas totam mox empturos *Vasconiam*, partemq; mediā *Languedoci*, marisq; rubri littora & terminos? Hæc ergo secunda est causa, cur Iesuitæ habeantur opulenti, etiamsi opulentiam nullam possideant,

C A P V T XLIV.

*Redduntur tres aliæ causæ cur Iesuitæ
habeantur opulenti.*

*L. Barbar. ff. de
off. pre. & L.
suppellectili ff.
de suppellect.
legata.*

Idem causa, quæ ex his duabus nascitur, est error populi, deceptionibus & dolis obnoxij, qui & lingua & auctoritate aliena potissimum ducitur, neq; quidquam pensi habet, ut veritatem inuestiget, præsertim iis in rebus, quarum curam ad se pertinere non putat. Hic error ubi inualuit, tempore &

& consensu corroboratus, iuris naturam induit, in quacunq; demum materia versetur. *Error enim populi facit ius*, ait Lex, in alia materia; & quiduis sibi persuadet, in omnium aures vltro etiam sese insinuat, & quacunq; incedit longas subsequentium, iisdemq; vestigiis insistentium turmas trahit, vel potius pleno gradu rapit. Peruulgatus pictorum error est, Lunam semper pingere cornibus ad Solem conuersis, quod non modò experientiæ, sed & arti repugnat: nam ars imitari debet naturam, neq; vnquam talis Lune positura in cælo apparet, nihilominus quâ data porta ruunt omnes pictores, ne vno quidem excepto, in eundemq; errorem iam, vt sic dicam, *præilegiatum*, omniq; venia dignatum labuntur, nisi fortassis in posterum consilia, vel potius penicillum in melius referant.

Nec carent suis næuis Historiographi: vigesimus iam annus est, cum qui Pontificum chronologiam edidit, locum quoq; & stationem suam in illa serie attribuit cuidam fœminæ, velut olim ad summum Pontificatum euectæ. Et sculptor ille, qui statuas Pontificum Senis in templo primario sculpsit, committere non potuit, quin operæ & laboris aliquid huic commentitiæ Papissæ sculpendæ surriperet. Scrip-
toribus igitur, statuariis & pictoribus rumor ille vanus & inanis ducis, imò veritatis loco erat; donec communem errorem permulti doctrinâ præstantes viri profligarunt, inter quos ex Gallis nostris, Raymundus Consiliarius Curie Burdegalensis, qui notatis primis huius fabulæ auctoribus & editoribus omnes mendaciorum sutelas eruditis suis scriptis intercudit. Popularis ergo error Iesuitas opulentos reddidit, cuius hæretici auctores primi & fautores, vulgus approbator & subscriptor; quo factum est, vt quilibet sibi persuaserit, & etiamnum persuadeat, Iesuitas Græcos esse aut Midas; quod tam verum est, quàm verum, fœminam fuisse seu Papam seu Papissam.

Quarta

Quarta causa est, Iesuitarum silentium, qui vulgi rumoribus obuiam non eunt, sed tacent, in id vnum intenti, vt à rectè factis nunquam desistant; rati, regium & heroicum esse calumnias perpeti, ab omnes officij partes expletas. Hinc, si quis tunc, cum maximè traducuntur, interroget, cur ferant, vt ad eò opulenti censeantur, neq; sese à calumniis vindicent: *Sinite*, inquiunt illi subridendo, *imperita multitudini suum errorem, pro nobis enim facit, tunc cum mutuam pecuniam postulamus.*

Quinta causa est Iesuitarum liberalitas. Nam quando offertur iusta æris expendendi occasio, quando curandus æger, emendi libri, ornanda Ecclesia, mittendi scholastici studiorum causa ex vna orbis parte ad aliam, aut ad Collegia, eodem fine euocandi; & quando alia huius generis facienda occurrunt, omnia liberaliter insumunt, nec vlli sumptui parcunt. Et hæc est causa, cur plerique, qui minùs adhuc, quàm possint, expendere solent, suo pede Iesuitas metiantur, & vt diuites traducant, persuasi, id quod ex magnanimitate animi prouenit, ex abundantia opum proficisci. Quod verò ad missiones attinet, sanctè testari & affirmare possum, hoc tempore Iesuitas Hispanos & Lusitanos ope aliena non adiutos, rebus domesticis admodum tenuibus & arctis in Hispania & Lusitania, suscipere omnes illos sumptus, qui necessarij, vt ad conuersionem infidelium idonei operarij, in Indiam, quæ ad ortum & quæ ad occasum, destinantur, neq; quisquam est, cui non ad tantum itineris sit necessarium viaticum quingentorum aureorum. Hinc fit, vt sæpè conflent æs alienum, sexaginta aut septuaginta millium aureorum, cum multa illorum Collegia mille annuis non gaudeant. Et hæc est illa nauis Iesuitica.

Habes quinque causas thesaurorum
Iesuiticorum.

CAP.